

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/o-ipn/nagrody-i-odznaczenia-ipn/nagroda-kustosz-pamieci-narodo/nagroda-kustosz-pamieci-narodo-17/71872,sp-Ryszard-Kaczorowski.html>
01.03.2026, 12:10

śp. Ryszard Kaczorowski

27.05.2019

W jego pracy Polska zawsze była na pierwszym miejscu. Podkreślał, że patriotyzm nie zależy od miejsca zamieszkania i nawet na emigracji nie da się zamienić polskiej duszy na inną.

Urodził się w 1919 r. w Białymstoku. W wieku czternastu lat wstąpił do harcerstwa, należał do drużyn Andrzeja Małkowskiego, jednego z twórców polskiego skautingu. Przed wybuchem II wojny światowej został zastępcą komendanta białostockiego Pogotowia Harcerskiego, które miało wspierać odpowiednie służby w przypadku wybuchu wojny.

Po sowieckiej agresji we wrześniu 1939 roku i zajęciu Białegostoku przez Armię Czerwoną włączył się w tworzenie konspiracyjnych Szarych Szeregów i pełnił w nich funkcję komendanta okręgu. Latem 1940 roku został aresztowany przez NKWD i po dwudniowym „procesie” otrzymał wyrok śmierci, zamieniony następnie na dziesięć lat łagrów.

Z obozu został zwolniony po zerwaniu przez Hitlera sojuszu ze Stalinem i ataku Niemiec na Związek Sowiecki. W marcu 1942 roku wstąpił do armii generała Andersa i wraz z nią przeszedł szlak bojowy 2 Korpusu Polskiego, walcząc m.in. pod Monte Cassino.

Po zakończeniu wojny Ryszard Kaczorowski pozostał na emigracji w Wielkiej Brytanii, gdzie włączył się w emigracyjną działalność Związku Harcerstwa Polskiego. Z organizacją tą czuł się szczególnie związany, w latach 1967-88 był jej przewodniczącym. W 1986 roku objął stanowisko ministra do spraw krajowych w polskim rządzie na wychodźstwie. Po nagłej śmierci Kazimierza Sabbata został 19 lipca 1989 r. zaprzysiężony na urząd prezydenta.

Po przeprowadzonych jesienią 1990 roku powszechnych wyborach prezydenckich w kraju, mimo braku odpowiednich zapisów w konstytucji kwietniowej z 1935 r., zdecydował się na złożenie urzędu i uroczyste przekazanie insygniów prezydenckich Lechowi Wałęsie.

Ryszard Kaczorowski nadal pozostawał aktywny w sferze publicznej i społecznej – zarówno w kraju, jak i na emigracji. Działal na rzecz uznania roli emigracji w podtrzymywaniu idei niepodległości państwa polskiego. Z ochotą włączał się w liczne inicjatywy harcerskie, stając się de facto patronem odrodzonego niezależnego harcerstwa w Polsce.

Zginął 10 kwietnia 2010 roku pod Smoleńskiem, wraz z prezydentem RP Lechem Kaczyńskim i 95 osobami, udając się na obchody 70. rocznicy zbrodni katyńskiej.